

Ohje käytössä: PREANALYTIikka

Ulostenäyte parasitologisiin tutkimuksiin

HUSLAB Bakteriologia

Tutkimuspyyntö

KL nro / tutk.nro	Lyhenne	Tutkimus	Näyteastia	Säilytys
2455	F -Para-O	Parasiitit, ulosteesta	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
3444	F -CrypVr	<i>Cryptosporidium</i> , <i>Cyclospora</i> (ja <i>Cystoisospora</i>) värjäys	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
1893	-MicsVr	Microsporidia, värjäys	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
4460	-StroVi	<i>Strongyloides</i> , viljely	Tuorenäyte, 1 ulostenäytepurkki (ulos- tetta ilman kiinnitysainetta)	Huoneenlämpö, saman työpäivän aikana laborato- rioon
1890	-MatoLm	Mato, lajimääritys	Mato erotetaan ulosteesta veteen/keittosuolaliuokseen, 1 ulostenäytepurkki	Jääkaappi
2053	F -Enve-O	Kihomadot (<i>Enterobius vermicularis</i>)	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
6375	F-ParaNhO	<i>Cryptosporidium</i> spp., <i>Dientamoeba fragilis</i> , <i>Enta- moeba histolytica</i> , <i>Giardia lamblia</i> , nukleiinihapon osoi- tus	eNAT-putki (formaliinipurkki)	Jääkaappi (3 vrk)

* HUSLABissa käytössä oleva tutkimusnumero

Tutkimuspyynnöstä tulee ilmetä potilastietojen lisäksi näytteenottoaika, matkustusanamneesi ja po-
tilaan oireet.

Välineet

- näytteenottopurkki riippuen pyydetystä tutkimuksesta
- muovipussi

Ohje käytössä: PREANALYTIikka

Näytteenotto

Formaliiniulostetta (F -Para-O, F -CrypVr, -MicsVr, F-ParaNhO) varten otetaan näytepurkin korkissa olevalla lusikalla pikkusormenpään kokoinen nokare ulostetta (yksi lusikallinen). Näytteenoksi poimitaan mahdollisimman verisiä, limaisia tai muuten poikkeavia kohtia ja sekoitetaan se tasaiseksi velliksi purkissa olevaan formaliiniin. **Vellitysvaihe on tärkeä.** Jos uloste on vesimäistä, otetaan sitä noin kolmannes formaliinin määrästä. Näyte säilytetään mielellään viileässä; se ei saa jättyä. Näyte tulee lähettää viikon sisällä laboratorioon.

Tuoreulostenäytettä (-StroVi) varten otetaan peukalonpään kokoinen nokare ulostetta kuivaan purkkiin. Purkkiin ei lisätä säilöntäainetta tai kiinnitettä. Strongyloides -näyte toimitetaan laboratorioon saman työpäivän aikana huoneenlämpöisenä.

Madon lajimääritystä (-MatoLm) varten tutkittava mato erotetaan ulosteesta, tarvittaessa huuhdellaan vesijohtovedellä ja lähetetään kuivumisen estämiseksi vedessä tai keittosuolaliuoksessa, tiiviissä, kierrekorkillisessa purkissa.

Kihomatonnäyte (**F-Enve-O**) otetaan aamulla välittömästi potilaan herättyä, ehdottomasti ennen pesulla käyntiä tai ulostamista. Puhtaaseen veteen kastellulla pumpulitikulla hierotaan voimakkaasti potilaan perianaalialueen poimuja ja työnnetään tikku lopuksi noin 0.5 cm peräaukkoon. Poimitaan myös mahdolliset esiin tulleet kihomadot näytetikkuun. Tikku laitetaan kierrekorkilliseen formaliinipurkkiin (samanlaiseen kuin formaliiniuloste). Näytetikku katkaistaan niin, että purkin korkki pystytään sulkemaan hyvin. Purkin lusikka saa jäädä paikalleen. Näyte voidaan ottaa myös vaginasta.

Ulosteen alkueläinten osoitus nukleinihappotestillä (F-ParaNhO) otetaan eNAT-kuljetusputkeen (Copan). Ota ulostetta vain sen verran, että tikun pää peittyy ulosteeseen. Työnnä ulosteinen näytteenottotikku näyteputken nesteeseen ja sekoita hyvin. Ota näytteenottotikku pois nesteestä ja hävitä se esim. sekajätteet mukana. Mikäli eNAT-putkia ei ole saatavilla, voi tutkimuksen tehdä tarvittaessa formaliiniulosteesta (nukleinihappotestin herkkyys saattaa hieman kärsiä formaliinista). Kts tarkemmin. potilasohje

https://huslab.fi/ohjekirjan_liitteet/potilasohjeet/ulostenaytteet/ulosteen_parasiittinayte_nukleinihappo_osoitus/ulosteen_parasiittinayte_f_paranho.pdf

Virhelähteet

- liian niukka näytemäärä
- liian runsas näytemäärä (estää kiinnittymisen)
- väärin säilytetty näyte
- vanha näyte
- vellitys/sekoitus epäonnistunut

Ohje käytössä: PREANALYTIikka

Parasiittien erittyminen ulosteeseen on ajoittaista, joten yhden näytteen perusteella negatiivinen tulos ei ole luotettava.

Näytteen lähetys

Näytteet toimitetaan muovipusseihin suljettuina laboratorioon.

Tiedustelut: Parasitologian yksikkö puh. 09 471 75992